

כיצד? כגון שהיה טהור מליח וטמא תפל!

הכי נמי מסתברא. דאי סלקא דעתך שמדברת רישא בשניהם מלוחים, אם כן קשה, מה החידוש בסיפא? והרי השתא, שניהם מלוחים, שרי —

טהור מליח וטמא תפל, מיבעיא?!

ודחינן: אי משום הא, לא איריא. כי אפשר לומר, תנא סיפא לגלויי רישא. דלא תימא רישא טהור מליח וטמא תפל, רק אז מותר, אבל שניהם מלוחין אסור, לכן תנא סיפא טהור מליח וטמא תפל. מכלל, דרישא שניהן מלוחין, ואפילו הכי שרי.

תא שמע מסיפא דסיפא: אבל אם היה טמא מליח וטהור תפל — אסור!

ומשמע: טמא מליח וטהור תפל הוא דאסור, הא שניהן מלוחין שרי. ומשום ששניהם טרודים לפלוט.

ודחינן: אל תדייק מזה, כי אפשר לומר: אידי דתנא רישא טהור מליח וטמא תפל, תנא נמי סיפא טמא מליח וטהור תפל.

[סימן בישראל דמנח נפקותא]

אמר שמואל: אין הבשר יוצא מידי דמו אלא אם כן מולחו יפה יפה, ומדיחו יפה יפה.

אתמר: רב הונא אמר: מולח ומדיח. ומשמע, לכאורה, שאין צורך להדיח את הבשר לפני המליחה.

במתניתא תנא: מדיח תחילה, ומולח, וחוזר ומדיח.

השחוטה כיון שבשר השחוטה טרוד כמו הטרפה בפליטת הדם ואינו בולע בשעה שטרוד לפלוט, אך בנוסף לדם יוצא גם ציר מהטריפה, והוא נוח להבלע יותר מהדם, והוא נבלע בבשר הכשרה אפילו בזמן שהוא טרוד לפלוט את הדם.

קיג-א ופרכינן: ולימא ליה מדשמואל?

דאמר שמואל: מליח הרי הוא כרותח, וכבוש הרי הוא כמבושל!! ונמצא, שהתבשל בשר השחוטה בדם הטרפה, ופשוט שנאסר.

ומשנינן: אי מדשמואל, הוה אמינא הני מילי דמן שהדם בלבד אסור, ומדובר בכלי שאינו מנוקב, שאחר שפולט הבשר הכשר את דמו הוא חוזר ובלוע מדם הטרפה. אבל צירן שהוא רק זיעה בלבד ורוטבן לא נאסר, כשהוא בכלי מנוקב קמשמע לן שציר אסור, שהוא נוח להבלע אפילו בכלי נקוב.

מיתיבי: הרי שנינו: דג טהור שמלחו עם דג טמא — מותר.

מאי לאו, מדובר באופן שהיו שניהן מלוחין. ולא אסר הציר היוצא מהדג הטמא את הדג הטהור כל זמן שעסוקים בפליטה.

ומשנינן: לא. כאן מדובר כגון שהיה טהור מליח וטמא תפל. וכיון שבטמא אין מלח, הוא אינו פולט שום דבר.

ותמהינן: והא מדיקתני סיפא "היה טהור מליח וטמא תפל, מותר", מכלל דרישא מדובר בששניהם מלוחין עסקינן?!

ומשנינן: פרושי קא מפרש סיפא את הרישא: טהור שמלחו עם דג טמא, מותר.

ולא פליגי רב הונא והתנא של הברייתא.

הא שאמר רב הונא מולח ומדיח, מדובר דחלליה שרצו את הבשר במים בי טבחה בבית המטבחים.

הא שכתב בברייתא שצריך להדיחו קודם, מדובר היכן דלא חלליה, שלא רצו אותו בי טבחה.

רב דימי מנהרדעא מלח ליה את הבשר במילחא גלגליתא, מלח גס, ומנפיין ליה. למלח הגס מן הבשר, בגלל שהוא בלוע מן הדם.

אמר רב משרשיא: אין מחזיקין דם בכני מעיים. והיינו, שבני מעיים שלא נמלחו אינם בחזקת שיש בהם דם, והרי הם מותרים.

תרגמא להיתר זה אכרכשא ומעיא, והדרא דכנתא. שהם המעיים הדקים מסביב לשומן [החלב] הנקרא כנתא. אבל הכנתא עצמה, וכן שאר בני המעיים, כגון הלב והריאה והכבד חייבים למלחם כדי להוציא דמם.

אמר שמואל: אין מניחין בשר מליח אלא על גבי כלי מנוקב.

רב ששת מלח ליה גרמא גרמא. עצם, עצם, דהיינו כל חתיכה לחד.

והוינן בה: תרי מאי טעמא לא מלח ביחד? משום דפריש הדם מהאי ובלע האי, אם כן חד נמי, פריש מהאי גיסא, ובלע האי גיסא הצד השני!

אלא, לא שנא. אחד או שתיים הם אינם בולעים זה מזה משום שהם טרודים בפליטה.

אמר שמואל משום רבי חייא: השובר מפרקתה של בהמה לאחר שנשחטה, קודם שתצא נפשה, הרי זה מכביד את הבשר, משום שאם לא היה שובר היא היתה נאנחת ומוציאה את הדם ממקום שחיטתה, ועכשו ששבר את מפרקתה, אין בה כח להאנח ולהוציא את הדם אלא היא נחה ושוקטת, ונבלע הדם באבריה, ועל ידי זה הוא מכביד את הבשר.

וגזול את הבריות, שמוכר במשקל הבשר גם את הדם,

ומבליע דם באברים.

איבעיא לחו: היכי קאמר? האם כך הוא אמר: מכביד את הבשר וגזול את הבריות משום דמבליע דם באברים, הא לדידיה לכשימלחנה — שפיר דמי, ומותר לאוכלה.

או דלמא לדידיה נמי אסור, משום שנבלע בה הדם בצורה שכזאת שאפילו ימלחנה לא יצא הדם.

ומסקינן: תיקו!

מתניתין:

המעלה את העוף עם הגבינה על השלחן — אינו עובר בלא תעשה.

ועיקר הדין פשוט הוא, שאין איסור בתורה להעלות על השולחן עוף עם גבינה, אלא בא ללמדנו שרק על העלאה אינו עובר מהתורה אבל על אכילת עוף שהתבשל בחלב חייב מהתורה, וזה לא כרבי עקיבא הממעט בשר עוף מאיסור בשר בחלב מהתורה.

גמרא:

ודייקין: הא אוכלו — עובר בלא תעשה!

שמע מינה בשר עוף בחלב דאורייתא!

ודחינן: לא. אלא אימא: המעלה את העוף עם הנבינה על השולחן אינו בא לידי לא תעשה.

כלומר, אין לנו לחשוש שמא יעבור עליו כשיאכלנו, וכרבי עקיבא שאמר בשר עוף מותר מן התורה לבשלו בחלב.

מתניתין:

בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה — אסור לבשל ביחד, ואם בשלו הרי הוא אסור בהנאה!

אבל, בשר בהמה טהורה בחלב⁽⁷¹⁾ בהמה טמאה,

וכן בשר בהמה טמאה בחלב בהמה טהורה — מותר לבשל ומותר בהנאה.⁽⁷²⁾

רבי עקיבא אומר: בשר חיה ועוף אינם אסורים לבשל בחלב מן התורה שנאמר "לא תבשל גדי בחלב אמו", ג' פעמים, ללמדנו — פרט לחיה ולעוף ובהמה טמאה.

רבי יוסי הגלילי אומר: נאמר "לא תאכלו כל נבלה" ונאמר באותו הפסוק גם "לא תבשל גדי בחלב אמו", שמשמע — את שאסור משום נבלה אסור לבשל בחלב.

עוף, שאסור משום נבלה, יכול יהא אסור לבשל בחלב?

תלמוד לומר "בחלב אמו" — יצא עוף, שאין לו חלב אם.

גמרא:

והוינן בה מנא הני מילי שאסור לבשל כל בהמה בחלב?

אמר רבי אלעזר: אמר קרא "וישלה יהודה את גדי העזים", שמשמע דוקא כאן הוא שמפורש "גדי עזים",

הא כל מקום שנאמר "גדי" סתם — אפילו קיג-ב פרה ורחל כמשמע!

ופרכינן: וליילף מיניה?

ומשנינן: כתיב עוד קרא אחריתא בענין ברכת יעקב ועשו "ואת עורות גדיי העזים", שמשמע דוקא כאן שמפורש "גדיי העזים", הא כל מקום שנאמר גדי סתם — אפילו

71. כתב רבי עקיבא איגר שבשר בהמה טהורה בחלב חיה טהורה גם כן אינו אסור מן התורה ומותר בכישול ובהנאה. והטעם שכמו שממעטים בהמה טמאה מהפסוק 'בחלב אמו' שמשמע אלא של גדי שהוא בהמה טהורה ולא טמאה, כמו כן נדייק 'בחלב אמו' שהיא בהמה ולא חיה.

72. כתב הטור בסימן פ"ז 'אבל בשר טהורה בחלב בהמה טמאה, או בשר בהמה טמאה בחלב טהורה ובשר חיה ועוף אפילו בחלב טהורה אינו אלא מדרבנן ומותר בכישול ובהנאה' ודייק הבית יוסף מדבריו שבשר בהמה טהורה בחלב טמאה או להיפך, יש מדרבנן איסור אכילה. והקשה על זה שלא מצאנו בשום מקום שגזרו איסור אכילה מדרבנן על זה ועוד